

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

04074. Київ, Вишгородська, 19

Тел. 430-02-60, 430-43-90

e-mail: nenc@nenc.gov.ua

26 квітня 2022

№ 70

***Інформаційна довідка
щодо роботи учнівських лісництв закладів загальної середньої та
позашкільної освіти України у весняний період 2022 року***

Ліс – наше з вами багатство, символ краси й добробуту. Так, само, як і парки та сквери, ліс – зелені легені населених пунктів, зони відпочинку людей, а крім того, ще й дім тварин, птахів, справжній дивосвіт життя. Незважаючи на складний час для нашої держави, дбати про збереження лісу – наш святий обов'язок: необхідно запобігати невідповідному та неефективному використанню його багатств, витоптуванню рослин, руйнації лісових екосистем, місць живлення та розмноження тварин, виникненню пожеж. Усе це – постійна турбота не лише працівників лісового господарства, а також вихованців учнівських лісництв.

Виховання бережливого ставлення до стану лісів, збереження і збагачення ресурсів живої і неживої природи, стало в наші дні одним з важливих аспектів екологічного виховання учнівської та студентської молоді.

Лісівники **Вінниччини** небайдужі до того, хто прийме від них природоохоронну естафету і чи зможуть їхні діти чи онуки не лише зберегти створені ліси, а й примножити їх. Така готовність виховується не словами, справами, безпосередньою участю дітей у природоохоронній діяльності зокрема, у заходах по створенню та збереженню лісів.

У Вінницькій області на 2022 рік налічується 50 учнівських лісництв. Якщо проаналізувати ситуацію з 2006 року, то спостерігається досить позитивна тенденція, кількість шкільних лісництв збільшилась з 22 до 50.

З ініціативи Державного агентства лісових ресурсів України 21 березня в Міжнародний день лісів стартувала Всеукраїнська акція «Створюємо ліси разом» на виконання програми Президента України «Зелена країна». Проведення акції співпало з подією, яку відзначають всі лісівники України: 100 річчям з дня народження Байтали В.Д. Лісівники Вінниччини бережуть пам'ять про земляка – лісівника, Міністра лісового господарства. З нагоди 100-річчя від дня народження Байтали В.Д. у ДП «Жмеринський лісгосп» відкрито пам'ятний знак з меморіальною дошкою, випущено книгу «Вінниччина – батьківщина Міністра Байтали» проведено акцію «100 дубів – до 100-річчя Байтали». Вдячність і пам'ять про відомого земляка наш обов'язок!. В акції «100 дубів – до сторіччя Байтали» взяли участь директор

ДП «Жмеринський лісгосп» Бендера П.В., головний лісівничий, директор школи, педагогічний та учнівський колективи Пеньківського ЗЗСОІ-III ступенів, староста села, учнівське лісництво імені Байтали.

Вже майже 2 місяці в Україні триває повномасштабна війна. Болить усій країні й найголовніша рана – смерті невинних дітей. Нещодавно у селі Красносілка Бершадської ТГ Гайсинського району неподалік ЗДО «Ромашка» заклали сквер пам'яті дітям, які загинули під час російської агресії проти України. Працівники дитячого садочка разом з односельцями і юними лісівниками висадили 200 кущів і дерев. Саме таку цифру загиблих дітей нині повідомляють офіційні джерела. Для реалізації цієї ініціативи долучилося чимало небайдужих. Неподалік дитсадка провели розчистку та вирівнювання захаращеної території площею майже 25 соток, викорчували чагарники і старі дерева. За посадковим матеріалом звернулися до ДП «Гайсинський лісгосп». Лісівники надали консультацію про те, які дерева та кущі краще посадити у цій місцевості, як за ними доглядати. Висадили клен, липу, модрина, тую, самшит, барбарис, та інші рослини. Згодом біля новоствореного скверу планують встановити пам'ятну дошку. Посадити дерева у пам'ять про жертви війни – це спосіб віддати шану та залишити у спадок для майбутніх поколінь згадку про тих, хто заплатив за нашу перемогу власним життям.

У весняний період учнівськими лісництвами виконано таку роботу:

- учні долучились до проєктів «Первоцвіт», «Віримо. Діємо!»;
- проведено агітаційну роботу та виготовлено агітаційні листівки «Збережи Первоцвіти», «Ні – штучним квітам»;
- екологічні рейди «Чисті узбіччя»;
- сприяли природному відновленню лісу;
- провели висаджування саджанців на території сіл та пришкільних територій; (висаджено 130 сосонок і ялин, 168 ялин, 143 туї, 285 саджанців самшиту, 95 форзиць, 210 спірей);
- трудові десанти «Посади дерево»;
- робота у розсадниках учнівських лісництв;
- розвішування на деревах шпаківень (всього близько 3000 штук);
- охорона та розселення рудих лісових мурашок;
- догляд за ново посадженими саджанцями;
- операція «Розчисти джерело»;
- екологічне свято «День Землі»;
- бесіди «Причини виникнення лісових пожеж, їх попередження»;
- «Гасіння пожежі. Правила поведінки під час пожежі»;
- практичні заняття «Визначення пожежонебезпечних лісових ділянок».

Лісівники Вінниччини разом із своїми підшефними учнівськими лісництвами садять нові ліси на землях, які передають громади під заліснення. Держлісгоспи Вінницького обласного управління лісового та мисливського господарства спільно з юними помічниками завершили весняну лісокультурну кампанію, під час якої створено 730 га лісів, з них

20га – це нові ліси. Останнє на сьогодні – одне із найважливіших завдань лісівників Вінниччини. Адже тільки таким способом можна підвищити лісистість нашого краю від 13,8% до 15% і більше. Період воєнного стану обмежив роботу в лісостані області, але природа вимагає уваги.

Найактивнішими учнівськими лісництвами у весняний період є такі: «Юні друзі лісу» Сумівського ЗЗСО I-II ступенів, Флоринського ЗЗСО I-III ступенів Бершадської ТГ Гайсинського району, Білківського ЗЗСО I-III ступенів Іллінецької міської ради, Крижопільського ЗЗСО I-III ступенів Гайсинського району, Кирнасівська ЗШ I-II ступенів Тульчинського району, Грижинецької ЗШ I-II ступенів Гніванської ТГ Вінницького району, учнівське лісництво імені Байтали Пеньківського ЗЗСО I-III ступенів Жмеринського району.

Все буде ліс! Все буде Україна!

Лісистість *Дніпропетровщини* в порівнянні з іншими областями України дуже низька – складає біля 5% площі області. Більше 80% лісів регіону – це штучні насадження. Тому організувати різнопланову роботу учнівських лісництв в умовах недостатньої кількості лісів досить непросто.

Але, не дивлячись на це, педагоги закладів освіти області роблять все можливе для організації цієї діяльності, що дозволяє формувати справжніх природолюбів, дбайливих господарів лісу.

На початку 2022 року в Дніпропетровській області функціонувало 12 учнівських лісництв, за якими було закріплено понад 1500 га площі земельних ділянок, а саме:

1. Обухівське учнівське лісництво комунального позашкільного навчального закладу «Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Обухівської селищної ради Дніпровського району;

2. Учніське лісництво комунального закладу «Булахівська гімназія» Межирізької сільської ради Павлоградського району;

3. Учніське лісництво комунального закладу позашкільної освіти «Центр творчості дітей та юнацтва «Сузір'я» Вербківської сільської ради (базовий заклад-комунальний заклад освіти «Кочерезький навчально-виховний комплекс «Кочерезька загальноосвітня школа I-III ступенів - дитячий садок» Вербківської сільської ради);

4. Учніське лісництво комунального закладу «Середня загальноосвітня школа № 25» Кам'янської міської ради;

5. Учніське лісництво комунального закладу «Середня загальноосвітня школа №28» Кам'янської міської ради;

6. Учніське лісництво комунального закладу «Павлоградська середня загальноосвітня школа №12» Павлоградської міської ради;

7. Учніське лісництво «Шафран» філії КЗО «ОЕНЦДУМ» «Шафран» (базовий заклад ОКЗ «Могилівська загальноосвітня школа I-III ступенів ім. І.М.Шишканя» Могилівської сільської ради);

8. Учні́вське лісництво комунального закладу «Великомихайлівська загальноосвітня школа I-III ступенів» Великомихайлівської сільської ради Синельниківського району;

9. Учні́вське лісництво комунального закладу «Криворізька загальноосвітня школа I-III ступенів №12» Криворізької міської ради;

10. Учні́вське лісництво комунального закладу «Міський еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді» Марганецької міської ради;

11. Учні́вське лісництво комунального закладу «Богданівський ліцей» Богданівської сільської ради Павлоградського району;

12. Учні́вське лісництво комунального закладу «Любимівський ліцей» Любимівської сільської ради Дніпровського району.

В учнівських лісництвах отримували знання по основам лісознавства і навчались сучасним технологіям вирощування лісових культур біля 700 учнів.

Багато корисних справ проводиться юними лісівниками: вирощування саджанців та догляд за ними; заготівля насіння деревних та чагарникових порід, догляд за тваринами і птахами взимку; виготовлення годівничок для птахів, пропагандистська діяльність серед населення тощо.

На жаль, в мовах воєнного стану, в зв'язку з введенням дистанційного режиму роботи в закладах освіти майже всі учнівські лісництва Дніпропетровської області тимчасово призупинили свою діяльність.

Свою практичну роботу протягом весняного періоду 2022 року підтвердило тільки Обухівське учнівське лісництво комунального позашкільного навчального закладу «Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Обухівської селищної ради Дніпровського району, в якому навчаються і працюють 80 учнів. За ними закріплено на території ДП «Обухівське лісництво» 6 га землі, що розташовані на території 29 кварталу.

Навесні 2022 року юні лісівники разом з працівниками лісництва доглядали за двома шкільними відділеннями сосни звичайної на території лісництва загальною площею 0,025 га, також допомогли у догляді лісорозсадника сосни звичайної, площею 0,025 га (22,4 тис. шт. сіянців).

Також посадили 30 шт. сіянців сосни кримської на території ЦЕНТУМ.

В рамках роботи лісництва учні разом з педагогами також виготовили 6 шпаківень та дуплянку.

В рамках акції «День зустрічі птахів» для юних лісівників педагоги провели майстер-клас по виготовленню дуплянки.

Не дивлячись на складну ситуацію, лісівники із задоволенням працюють зі своїми юними помічниками з учнівського лісництва. Адаптуючись до сучасних умов, для учнів вони сьогодні проводять он-лайн та офлайн екскурсії, консультації по науково-дослідницькій діяльності, а також постійну консультативну роботу по участі у всеукраїнських та обласних акціях та конкурсах. Наприклад, ще в грудні членами лісництва

було підготовлено та направлено дослідницьку роботу по дослідженню видового складу дендропарку на обласний етап конкурсу «Парки-легені міст і сіл», та робота в дендропарку продовжується.

Зараз ведуться спостереження за деревами в рамках Всеукраїнського он-лайн конкурсу «Фенологічні спостереження за деревами. Весна» в рамках міжнародної науково-освітньої програми GLOBE в номінації «Фенологічна галерея».

Взимку, юними лісівниками проведено акцію по допомозі нашим пернатим друзям «Допоможемо птахам перезимувати!». Під час проведення акції дітьми були виготовлені та розвішані 10 годівничок на території школи і біля своїх домівок, протягом всієї зими велася підгодівля птахів.

На початку весни юні лісівники розвішали 5 шпаківень, та дуплянку. З лютого почалась робота по пошуку та вивченню первоцвітів. Зібрані матеріали були використані для створення он-лайн екскурсії «В країні «Первоцвітів», яка була опублікована у відкритому доступі у соціальній мережі.

Також для юннатів, членів лісництва, була організована і проведена екскурсія до деревообробного цеху в Обухівському лісництві.

Сьогодні у **Волинській області** нараховується 56 учнівських лісництв, що охоплюють близько 2000 учнів.

Волинський обласний еколого-натуралістичний центр Волинської обласної ради спільно з управлінням лісового та мисливського господарства координує в області роботу шкільних лісництв, згідно підписаного Меморандуму про співпрацю і соціальне партнерство. Їх кількість постійно збільшується, що вимагає від нас особливої уваги у наданні методичної допомоги, організації роботи раніше створених і нових учнівських об'єднань, починаючи від програмного забезпечення, оформлення документації, до розробки тематики дослідницьких робіт і надання допомоги в організації освітнього процесу.

Основною метою діяльності учнівських лісництв є допрофесійна підготовка та професійне самовизначення учнівської молоді, що здійснюється за напрямками:

- навчально-виховна робота;
- експериментальна й дослідницька діяльність;
- виробнича практика;
- організація змістовного дозвілля.

Серед кращих, слід відмітити роботу учнівських лісництв: Городоцького, Прилісненської ТГ (керівник Терещенко Ніна Михайлівна); Замшанівського, Забродівської ТГ (керівник Курилюк Інна Петрівна); Нуйнівського, Сошичненської ТГ (керівник Бензерук Оксана Юріївна); В'язівненського, Любешівської ТГ (керівник Петрик Наталія Іванівна); Маневицького (керівник Медведюк Ольга Миколаївна); Ратнівського (керівник Філіпчук Людмила Павлівна); Колківського (керівник Калуш Наталія Віталіївна) та інші.

На базах закладів освіти та лісогосподарських підприємствах області обладнано навчальні кабінети для створення оптимальних умов щодо проведення навчальних та практичних занять із лісівничої справи, організації дослідницької роботи, здійснення допрофесійної підготовки юних лісівників, залучення їх до участі у Всеукраїнських конкурсах, акціях, операціях.

Однією із форм роботи шкільних лісництв є діяльність Малої лісової академії, створеної при Волинському обласному еколого-натуралістичному центрі Волинської обласної ради. Враховуючи військовий стан, заняття проходять щотижня в онлайн-режимі за участю освітян, екологів, лісівників, природолюбів.

Відділом екології постійно оновлюється методичне забезпечення та надається безперервна консультативна допомога для керівників шкільних лісництв, проводяться лекційні та практичні онлайн-заняття, онлайн-конференції, семінари, форуми, екологічні флешмоби.

У весняний період учнівські лісництва:

- висаджували дерева;
- брали участь в акціях «Годівничка», «Первоцвіти», «Посади своє дерево», «Зелена весна», «Подаруй солдату Великдень»
- проводили фенологічні спостереження за фазами розвитку фруктових дерев;
- брали участь у конкурсах: "Святково-обрядовий хліб Великодня", «АРТ–Трамплін», «Міжнародний екологічний конкурс», конкурс проектів екологічного спрямування у Сполучених Штатах Америки, у всеукраїнській акції «День Землі»;
- організували та проводили флешмоби «Зелена країна»;
- займались науково-дослідницькою роботою.

До Всесвітнього Дня лісу 21 березня 2022 року, у рамках Малої лісової академії, була проведена наукова лекція «Ліси Волині. Стан та проблеми Волинського лісу», а також проведено флешмоб «Ліси перемоги».

Вихованці В'язівненського, Четвертянського, Нуйнівського, Ратнівського, Скулинського, Чаруківського Замшанівського шкільних лісництв, юннати Волинського обласного еколого-натуралістичного центру Волинської обласної ради, до Всесвітнього дня Землі прибирали лісові узбіччя вздовж автомобільних доріг, прибережні території річок, проводили екологічні толоки., впорядковували сади, озеленювали шкільні території.

Гуртківці Чаруківського учнівського лісництва Городищенської сільської ради прибрали фруктовий сад біля ліцею, насадження павловнії повстяної, на клумбах висадили біля 100 кущів гіацинтів, нарцисів, ірисів та висіяли чорнобривці на площі 20 м². На території, закладеного восени дендропарку, висадили 10 конусоподібних туй.

Вихованці Рудниківського шкільного лісництва Колківської селищної ради, спільно із тимчасово переселеними мешканцями, прибрали території навколо місцевого санаторію та прилеглих доріг.

Попри те, що наразі заборонено відвідування лісів, юннати області під пильним керівництвом досвідчених спеціалістів-лісівників, висаджували саджанці сосни, ялини, ялівця та дуба звичайного. Загалом було висаджено близько 45 тисяч дерев на різних локаціях області та задіяно 35 шкільних лісництв.

На **Житомирищині** Міжнародний день лісів лісівники традиційно відзначають садінням лісу.

Станом на сьогодні в державних лісгосподарських підприємствах області уже висаджено 101,5 га лісу.

Лісівники області виконують програму Президента України «Зелена країна» та планують цього року створити 6300 гектарів лісу - це майже 36 мільйонів саджанців дерев.

Лісівники докладуть усіх зусиль, аби заплановане виконати.

У всіх лісгосподарських підприємствах, де це є можливим, з огляду на небезпеку бойових дій, лісівники садять сьогодні лісові культури.

Голова Житомирської обласної військової адміністрації Віталій Бунечко також долучився до відновлення лісу в одному з держлісгоспів. По закінченню роботи він звернувся до всіх учасників заходу:

«Впевнений, що саме такі звичні, мирні справи якнайкраще свідчать про непереможність народу України. Адже кожен сіянець дубу, модрини, липи, які сьогодні пустили коріння у землю українського Полісся буде зростати протягом наступних 50-120 років. Ми дбаємо про майбутнє нашого краю та нашої Держави. Про розвиток галузей, про майбутніх майстрів, які будуть обробляти цю деревину, висаджену під час війни. І я не заздрю жодному загарбнику, який наважиться ступити до нашого лісу, - наголосив він. - Слава Україні! Героям Слава!»

У Баранівському держлісгоспі до садіння лісу долучилися всі штатні працівники лісництва, транспортного та лісопереробного цеху. На допомогу чоловікам прийшли і члени їх сімей, дружини і навіть діти, які є членами Баранівського шкільного лісництва «Паросток».

Коростишівські працівники держлісгоспу, разом з членами Харитонівського шкільного лісництва, йдучи на лісові ділянки взяли з собою державну символіку.

На Овруччині всі посаджені сьогодні дерева присвячують загиблим землякам...

В Бердичівському держлісгоспі при висаджуванні лісових культур додають калину - український символ пролитої крові...

18 березня 2022 року у Левківському держлісгоспі при висаджуванні лісових культур разом з лісівниками працювали вчителі Левківської гімназії та учні, члени шкільного лісництва зі своїм керівником Остапчук С.Ю. Юні лісівники висадили саджанці сосни, дуба і берези на прощі 1,1 га.

Начальник Житомирського ОУЛМГ Віктор Сахнюк подякував всім за допомогу і звернувся до присутніх зі словами «Сьогодні ми всі мусимо

максимально об'єднати наші зусилля заради спільної мети - вистояти і перемогти».

Як і в минулому році, лісові господарства садитимуть культури на ділянках, пошкоджених пожежами, є в цьогорічних планах лісівників і майже 200 гектарів лісорозведення.

Підготовку ґрунту під садіння лісівники частково провели ще восени. В теплицях і розсадниках лісівники області виростили достаньо садивного матеріалу для проведення лісокультурної кампанії. Наявність в лісових господарствах сіянців із закритою кореневою системою дозволить подовжити терміни садіння в часовому проміжку.

Кожного року в квітні місяці проходить наймасштабніше прибирання країни. Проведення щорічної Всеукраїнської акції «За чисте довкілля» стало доброю традицією, що відображає активну життєву позицію і прагнення не на словах, а на ділі дбати про благоустрій та чистоту навколишнього середовища.

Не винятком став і нинішній рік. Незважаючи на вкрай складну воєнну ситуацію в країні, небайдужі люди проводять низку заходів з благоустрою, покращення санітарного стану довкілля та озеленення населених пунктів.

Відповідно до розпорядження міського голови Коростеня від 11.04.2022р.№101, 14-15 квітня було проведено День благоустрою територій населених пунктів Коростенської міської територіальної громади.

Працівники Державного підприємства «Коростенське лісомисливське господарство» активно долучились до проведення цієї акції.

Так, були прибрані садиби всіх лісництв підприємства, проведено озеленення територій цих підрозділів, ліквідована значна кількість несанкціонованих сміттєзвалищ в лісових масивах та обабіч доріг.

Взагалі весняний період – дуже відповідальна гаряча пора для лісівників, а саме - створення нових лісових насаджень.

Весною цього року працівниками держ лісгоспу вже посаджено 270 га нових лісових насаджень. Значну допомогу лісівникам надали члени шкільних лісництв.

У цей нелегкий час українці, як ніколи, доводять, що вміють єднатися, тому, що у єдності наша сила.

У ДП «Словечанський лісгосп» весняна лісокультурна кампанія, яка розпочалася в березні, продовжується згідно із запланованими обсягами. На території підприємства вже висаджено 1 млн 434 тис. штук сіянців молодих дерев на площі 239 га.

При настанні сприятливої весняної погоди прийшов час попрацювати на подвір'ї Городницького лісгоспу. Тому дружнім колективом долучилися до квітневої толоки та зробили територію держ лісгоспу охайнішою та чистішою. Члени Городницького шкільного лісництва допомогли лісівникам: разом повигрібали торішнє листя, прибрали сміття біля території лісгоспу, обрізали дерева, підстригли куці, побілили дерева. Тепер самшити, катальпи, ялини, ялівці та туї виглядають ще привабливішими!

Садіння молодих дерев під час війни – це особливий вид довіри Збройним Силам України.

У **Івано-Франківській області** 16 учнівських лісництв працюють на лісових масивах площею 124,2 га. лісу.

На закріплених площах лісу 240 членів учнівських лісництв виконують практичну лісогосподарську, природоохоронну, дослідницьку та просвітницьку роботу.

Учнівські лісництва функціонують у таких лісистих територіальних громадах області:

У Дзвиняцькій ТГ – 2 учнівські лісництва: Дзвиняцьке – 15 здобувачів освіти (керівник Ясько Г.М.), закріплена площа лісу 7,9 га. та Росільнянське – 15 здобувачів освіти (керівник Демків М.Д.), закріплена площа лісу 8,6 га.

У Болехівській ТГ – Козаківське – 15 здобувачів освіти (керівник Іванів М.Ю.) закріплена площа лісу 9 га.

У Вигодській ТГ – Шевченківське – 15 здобувачів освіти (керівник Тисяк Г.М.) закріплена площа лісу 8,5 га.

У Делятинській ТГ – Білославське – 15 здобувачів (керівник Дячук О.В.) закріплена площа лісу 7,8 га.

У Косівській МГ – Пістинське – 15 здобувачів освіти (керівник Федорчук Т.М.) закріплена площа лісу 8,2 га.

У Ланчинській ТГ – Ланчинське – 15 здобувачів освіти (керівник Голіней Л.В.) закріплена площа лісу 8,8 га.

У Новицькій ТГ – Підмихайлівське – 15 здобувачів освіти (керівник Андріїв М.В.) закріплена площа лісу 5,9 га.

У Печеніжинській ТГ – Сопівське – 15 здобувачів освіти (керівник П'ятковська Л.І.) закріплена площа лісу 7,5 га.

У Поляницькій ТГ – Бистрицьке – 15 здобувачів освіти (керівник Тимошук Н.Р.) закріплена площа лісу 6,8 га.

У Солотвинській ТГ – 5 учнівських лісництв: Гутівське (керівник Паневник Л.В.) закріплена площа лісу 6,5 га., Манявське (керівник Монастирецька Н.Р.) закріплена площа лісу 7,2 га., Порогівське (керівник. Фуфалько М.В.) закріплена площа лісу 7,9 га., Підгірське (керівник Дидич Л.В.) закріплена площа лісу 6,7 га. та Солотвинське (керівник Неспак О.М.) закріплена площа лісу 8,1 га. Разом 75 здобувачів освіти.

У Яблунівській ТГ – Яблунівське – 15 здобувачів освіти (керівник Шевчук Г.Г.) закріплена площа лісу 5,9 га.

Налагоджена тісна співпраця з державними лісовими підприємствами за сприяння Івано-Франківського обласного управління лісового та мисливського господарства (т.в.о. нач. Ярошик О.В.).

У весняний період 2022 року відповідно до розділів Всеукраїнської акції школярів та учнівської молоді «Ліси для нащадків» члени учнівських лісництв області долучилися до практичної лісогосподарської та природоохоронної роботи у шкільках та розсадниках, закладених у 13 освітніх закладах.

Крім того, по можливості садили ліс на не зайнятих площах разом з представниками лісогосподарських підприємств. До посадок лісу було залучено 200 переселенців.

У зв'язку з несприятливими погодними умовами, садили лісові культури тільки у Коломийському (Сопівське учнівське лісництво, керівник П'ятковська Л.І.), Калуському (Підмихайлівське учнівське лісництво, керівник Андріїв М.В.) лісогосподарських підприємствах та Галицькому Національному Природному Парку. До лісових посадок були залучені 30 членів учнівських лісництв. На площі 3 га. посадили модрина, ялину європейську та дуба звичайного. Посадки лісових культур будуть продовжені при сприятливих умовах. Остаточна інформація буде вкінці місяця.

Станом на 20.04.2022 року на території **Київської області** створено і працює 13 учнівських лісництв, до складу яких входять близько 300 вихованців.

У зв'язку із військовим станом в Україні, відповідно до рішення Київської обласної військової адміністрації від 12.02.2020 №67 «Про заборону відвідування населенням лісів і в'їзду до них транспортних засобів та іншої самохідної техніки у період високої пожежної небезпеки» немає можливості проводити роботу на території лісових господарств.

Натомість освітня діяльність з вихованцями учнівських лісництв здійснюється в дистанційній або змішаній формі.

Виховання бережливого ставлення до стану лісів, збереження і збагачення ресурсів живої і неживої природи – головні завдання над якими працюють 31 учнівське лісництво **Кіровоградщини**.

У весняний період 2022 року учнівські лісництва Кіровоградщини продовжили початковий процес, під час якого поглиблювали теоретичні знання вихованців та проводили дослідницьку роботу з основ лісознавства. Освітній процес гуртків «Юні лісівники» здійснюється з використанням елементів дистанційних технологій. Робота проводиться через створені Viber-групи, Telegram, Facebook сторінки, блоги, відеоконференції та відеозустрічі в Zoom та Google Meet. А також юні лісівники активно долучаються до цікавих заходів, флешмобів, челенджів, ігрової діяльності, екскурсій, проєктної діяльності.

Лідером по проведеній роботі є учнівське лісництво «Юні лісівники» комунального закладу «Кіровоградський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» який діє на базі Комунального закладу «Компаніївське навчально-виховне об'єднання» Компаніївської селищної ради.

21 березня, у Всесвітній день лісу, юні лісівники під час відеозустрічі обговорили питання важливості лісу, його значення (екологічне, економічне та соціальне) для людини та тваринного світу, а також спланували можливість долучитися до Всеукраїнських акцій «Створюємо ліси разом», «Посади своє дерево». Під час відеозустрічі працівники Компаніївського лісництва ознайомили вихованців з планами лісгоспу щодо лісокультурних

заходів з посадки лісу, які саме культури і їх кількість буде висаджено за сприятливих умов цієї весни, а також презентували правила посадки дерев та рекомендації щодо догляду за молодими саджанцями.

На початку квітня юні лісівники провели акцію «Чисте довкілля», під час якої прибирали вулиці свого селища від сміття, та в рамках Всеукраїнських акцій «Створюємо ліси разом» та «Посади дерево» здійснили озеленення території навчального закладу ялівцем козачим, самшитом горизонтальним та вічнозеленим.

Весна 2022 року – це складний період для вихованців учнівських лісництв. За розпорядженням начальника Кіровоградської обласної військової адміністрації у період воєнного стану на території Кіровоградщини відвідування лісів та в'їзд до них населенню заборонено, крім представників, які забезпечують оборону держави, національну безпеку, охорону правопорядку та виконують лісогосподарські заходи. Та юні лісівники роблять багато добрих справ. Так, вихованці гуртка «Юні лісівники» Підлісненської філії комунального закладу «Олександрівський ліцей №2» організовують і проводять природоохоронні заходи в online форматі: конкурс малюнка «Війна очима дітей»; «Прикрась власне подвір'я – збережи екологію»; «Посади дерево миру»; «Ми за чисте довкілля»; «Освітлення вимикаємо - ресурси планети зберігаємо». Приймаючи участь у вищезазначених заходах вихованці висаджують зелені насадження, висівають квіти, прибирають власні подвір'я.

З 11 по 16 квітня 2022 року юні лісівники Кіровоградщини долучилися до природоохоронних заходів приурочених Дню довкілля, організаторами яких є комунальний заклад «Кіровоградський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» спільно з Департаментом екології та природних ресурсів Кіровоградської обласної державної адміністрації. Заходи проходили в online форматі.

Слід зазначити, що юні лісівники Кіровоградської області навесні провели масову агітаційну роботу з приводу пожеж в лісі: розповсюджували листівки «Не пали сухостій! Не губи життя!». Також юні лісівники не забували дбати про пернатих друзів, адже підготовуючий період ще не завершено, і прохолодна погода ще шкодить птахам. Тож, друзі пернатих постійно підготовували птахів, щедро насипаючи корм у домашні годівнички. У Всесвітній день птахів були проведені виховні бесіди «Птахи: різноманітність, роль у природі, значення в житті людини», «Птахи – наші друзі», «Птахи нашої місцевості».

Юні лісівники Кіровоградщини активно долучилися до Мистецького марафону «Віримо у Перемогу! - діти України - рідній країні!», який проводить Кіровоградський обласний центр дитячої та юнацької творчості. Діти, за допомогою різноманітних жанрів мистецтва, прагнуть підтримати Збройні сили України, наших Захисників і всіх, хто наближає момент ПЕРЕМОГИ!

На *Львівщині* понад 800 школярів закладів загальної середньої та позашкільної освіти є учасниками 46 учнівських лісництв та ланок, за якими закріплено близько 4 тисяч га лісових насаджень держлісфонду.

У рамках Програми Президента України «Зелена країна» з ініціативи Львівської обласної військової адміністрації, Львівського обласного управління лісового та мисливського господарства і ГО «Добро.Дій.» в області пройшла акція з висадки дерев «Ліс Перемоги». До масової акції долучилися понад 700 осіб, серед яких члени учнівських лісництв і родини вимушено переміщених осіб із дітьми. Було відтворено 352 га лісів та висаджено понад 2 млн. дерев.

Члени учнівського лісництва при ДП «Бродівський лісгосп» спільно з лісівниками на території ДП «Бродівський лісгосп» висадили 41 тис. молодих саджанців на площі 8 га. На ділянці Берлинського лісництва висадили 7 тис. сіянців сосни звичайної. Члени учнівського лісництва «Паросток» Бродівської ОЗЗСО I-III ступенів № 4 на території закладу висадили алею туй.

Юні лісівники спільно з працівниками господарства ДП «Дрогобицьке лісове господарство» на ділянках Раневецького та Бориславського лісництв висадили близько 5 тис. сіянців ялиці білої та дуба звичайного, озеленили м. Дрогобич саджанцями туї західної «Смарагд» в кількості 30 шт.

Члени учнівських лісництв спільно з працівниками Надлісництва Бібрка ДП «Львівське лісове господарство», місцевими мешканцями висадили саджанці дуба, липи горіха, квітучі кущі дейції, керії, спіреї, жасмину, форзиції в парку м. Бібрка та озеленили територію школи імені Уляни Кравченко.

Школярі спільно з лісівниками у Явірському лісництві Надлісництва «Турка» заклали новий ліс (3000 штук дворічних сіянців ялиці білої та 1500 модрини європейської) на ділянці колишнього сінокошу площею 1,0 га.

Члени учнівського лісництва НПП «Сколівські Бескиди» висадили хвойні і листяні породи у Сколівському, Приполонинному, Крушельницькому лісництвах на площі 3,6 га. В урочищі «Павлів потік», улюбленому місці відпочинку сколівчан, вздовж пішохідних доріжок співочого поля висадили 200 кущів лаванди, озеленили клумби в м. Сколе на вул. Гірка.

Юні лісівники Сколівської академічної гімназії під керівництвом вчителя біології Мельниченко Н.О. провели живцювання тисячі декоративних деревних та чагарникових порід (ялівець, кипарисовик, туя західна різних форм та ін.), спільно з дорослими висадили 4,5 тисяч сіянців дуба, ялиці, модрини у кварталі 12 в урочищі «Чорна гора».

Шкільний «Ліс Перемоги» заклали члени Труханівського учнівського лісництва (багаторазові переможці обласних і всеукраїнських конкурсів учнівських лісництв) на пасовищі площею 0,2 га, яке довгий час не використовувалося за призначенням, висадивши 500 саджанців модрини європейської Юні лісівники за ініціативи керівника учнівського лісництва

Ольги Хомин, під керівництвом лісівників Труханівського лісництва та працівників відділу лісового господарства ДП «Сколівське лісове господарство» заклали алею із 300 штук саджанців ялини європейської та ялиці білої.

Школярі Соснівської ЗОШ I - III ступенів № 14 Червоноградського району, члени учнівського лісництва, яке створене при Соснівському лісництві ДП «Жовківський лісгосп» (призери фінального етапу Всеукраїнського зльоту учнівських лісництв, III місце, жовтень 2021 рік, м. Київ) та школярі Шклівського ЗЗСО I-III ступенів ім. Мар'яна Корчака при ДП «Рава-Руське ЛГ» висадили понад 15 000 дерев.

Активно долучилися до посадки дерев вихованці гуртка «Основи біології» при Івано-Франківському ЗЗСО I -III ступенів ім. І.Франка Івано-Франківської селищної ради Яворівського району. Спільно із працівниками лісового господарства, керівником гуртка та батьками висадили на території Лелехівського лісництва саджанці бука європейського на площі 0,5 га.

Кожне посаджене дерево – це, без перебільшення, цінний вклад у зелену скарбницю, дарунок майбутнім поколінням, нагадування про нескореність та героїчну боротьбу за свободу і незалежність України. Перемога буде! Слава Україні!

Основна діяльність та співпраця у різних форматах закладів освіти **Одесьчини** з лісництвами області сьогодні ведеться в рамках акції «Створюємо ліси разом», що є складовою програми Президента України «Зелена країна», яка передбачає висадку одного мільярда дерев до кінця 2024 та збільшення площ лісів на 1 мільйон гектарів за найближчі 10 років. На превеликий жаль, в умовах воєнного стану, що введено на території країни, практична діяльність за цим напрямом значно скорочена.

На території Одеської області не ведуться активні бойові дії. Але, не дивлячись на це, основним напрямом роботи учнівських лісництв на весні 2022 року є науково-дослідницька робота та практична робота на територіях закладів освіти та громад.

В Слюсарівському ЗЗСО діє шкільне лісництво «Юні лісоводи», учасники якого разом з учнями закладу готують посадковий матеріал з зібраного в осені насіння дерев лісових культур. Восени, було висаджено 50 дерев в центрі села, догляд за якими ведеться на весні 2022 року.

З метою підвищення екологічного виховання соціально активної молоді та залучення підлітків до діяльності в лісовій галузі, два шкільних лісництва – Великодолинського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа I-III ступенів - гімназія» Овідіопольського району та Олександрівського закладу загальної середньої освіти Чорноморської міської ради Одеського району співпрацюють з ДП «Одеське лісове господарство».

Члени шкільних лісництв систематично беруть участь у природоохоронних акціях «Посади своє дерево». Кожен юннат висаджує своє дерево, доглядає за ним, ділиться своїми враженнями.

Спільно з шкільним лісництвом «Краяни» Новопетрівської філії Миколаївського ліцею Миколаївської селищної ради Березівського району у 2021 році велася співпраця з Великомихайлівським лісгоспом щодо виготовлення годівничок, їх розміщення на території лісгосподарства та заготівлі кормів для птахів у зимовий час. Цю роботу було продовжено у весняний період.

В цілому, у зв'язку з доволі низькими температурними показниками на весні 22 року, більш ніж 600 учнів та вихованців закладів освіти області разом з представниками учнівських лісництв продовжили підгодівлю птахів. Також, понад 200 дуплянок та штучних гнізд було виготовлено та розвішано на територіях закладів освіти, громад, та відправлено для розміщення в лісосмугах області.

З вихованців будинку творчості Окнянської селищної ради сформоване учнівське лісництво «Дивосвіт», що існує понад 10 років. Його учасники залучаються до виконання робіт по садінню та висіванню лісу, догляду за лісонасінневими плантаціями, вирощуванню садивного матеріалу, озелененню населених пунктів Окнянської селищної ради, заліснення ярів і балок, створенню полезахисних лісових смуг та захисних лісових насаджень на берегах річок і ставків, виявленню та охороні рідкісних рослин, заготівлі лікарських рослин, грибів, заготівлі насіння деревних і чагарникових порід, розселенню та охороні мурашників, створенню екологічних стежок та робота на них, проведенню фенологічних спостережень, здійсненню науково-дослідницької діяльності.

Крім практичної роботи, проводяться науково – дослідні за наступними темами:

- Облік лікарської сировини на закріпленій території за учнівським лісництвом;
- Облік та прогноз хвороби сіянців сосни звичайної в розсаднику лісництва;
- Вивчення екологічного стану пришкільної території;
- Формування декоративних насаджень та створення весняно-осіннього пейзажу на пришкільній території та території парку Молодіжний;
- Вирощування вічнозелених декоративних рослин шляхом літнього живцювання (ялина блакитна, туя, самшит).

Члени учнівського шкільного лісництва «Веселка» ліцею № 1 Березівської міської ради на весні 2022 року продовжили роботу над проєктом «Квітуча школа – квітуча Україна», який було розпочато у 20/21 навчальному році. Етапом весняного періоду 22 року стало упорядкування та догляд за рослинами, що було висаджено протягом осіннього періоду біля школи. Серед яких близько 150 саджанців дерев (клен, береза, катальпа, акація, черемха); 60 кущів (бузок, самшит); упорядковано 1,5 га пришкільної садиби, де висаджено багаторічники: ірис, айстри багаторічні, тюльпани, нарциси. На території школи доглядають за саджанцями дуба червоного, берези, кленів.

Учні закладів освіти Любашівської селищної ради 06 квітня 2022 року приєдналися до висадження саджанців сосни кримської та акації білої в районі населеного пункту Мала Василівка, що було організовано і проведено співробітниками Подільської райвійськкадміністрації, лісничими структурних підрозділів Троїцького лісництва Ананьївського лісгоспу.

У межах реалізації програми Президента «Зелена країна» працівники **Полтавського** обласного управління лісового та мисливського господарства висадили близько 5000 тисяч саджанців дерев поблизу Полтави.

Лісники зробили корисну справу не лише задля покращення стану нашого довкілля, а й створили молоді ліси для наших нащадків, які будуть жити у мирній та квітучій Україні.

Керівники шкільних лісництв Полтавської області також долучилися до програми Президента.

Керівники шкільного лісництва «Фотосинтез» разом з колегами з Полтавського ліцею імені А.С. Макаренка Полтавської обласної ради висадили 0,3 га соснового лісу в Чалівському лісництві. Працюють над темою «Аналіз лісових насаджень Чалівського лісництва засобами геоінформаційних систем та ДВВ (дистанційного) зонування землі». В рамках щорічного місцевого конкурсу з озеленення «Шкільне подвір'я – зона комфорту, краси і безпеки» висадили 15 саджанців декоративних дерев та кущів на території ліцею.

Педагогічний колектив Котелевського опорного закладу загальної середньої освіти № 4 I-III ступенів Котелевської селищної ради висадили близько 30 кущів троянд на території школи, проводить озеленення класних кімнат.

Педагоги Великокручанської загальноосвітньої школи I-III ступенів Пирятинської міської ради Полтавської області провели благоустрій території школи та посадили 6 декоративних хвойних кущів.

На території опорного закладу загальної середньої освіти «Комишнянський ліцей Комишнянської селищної ради» вчителі висадили 6 саджанців ялини звичайної.

Опорний заклад «Лютенський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів імені Героя Радянського Союзу М.Л. Величая Лютенської сільської ради» долучився до виготовлення 30 шпаківень, які були розвішені на території Лютенського лісництва, були висаджені 100 декоративних та плодкових дерев та кущів.

Педагоги Худоліївського закладу загальної середньої освіти Оболонської сільської ради Полтавської області виготовили 14 шпаківень, 3 з них розвісили на території селища, а решту передали в лісництво. До дня Довкілля було висаджено 120 дерев на території лісництва, 35 кущів ліщини лісової висадили на території села Худоліївка.

У зв'язку з військовим станом здобувачі освіти не долучаються до вищезгаданих робіт.

Лісівники *Рівненщини* не байдужі до того, хто прийме від них природоохоронну естафету і чи зможуть вони не лише зберегти створені ліси, а й примножити їх.

Нинішня весна - особлива, наказом голови Рівненської обласної військової адміністрації Віталія КОВАЛЯ, підписаним 23 березня 2022 року, заборонено цивільним відвідувати лісові масиви, але юні лісівники області свою трудову діяльність змогли перенести на присадибні ділянки, в теплиці, територію сіл та шкільні подвір'я.

Члени учнівського лісництва «Вікова діброва» навчально-виховного комплексу «Оженинська загальноосвітня школа I-III ступенів (ліцей) - дошкільний навчальний заклад» ім. Т.Г. Шевченка Острозької міської ради Рівненського району (керівник СОРОЧУК Світлана) активно включились в акцію «Ліси перемоги». Вони на присадибних ділянках провели живцювання самшиту, щоб потім висадити на території села.

Вегетативне розмноження деревних рослин - один із видів весняних робіт, час, коли йде швидкий ріст молодих пагонів, найкращий для успішного укорінення зелених і напівздерев'янілих живців. Юні лісівники у шкільці живцювали Вербу Матсудана (*Salix matsudana*) та Плакучу або вавилонську (*Salix babylonica*), залучивши до цієї роботи однолітків - вимушено переміщених осіб, доглядали за липовою алеєю. Також працюють над поповненням експонатів кімнати шкільного музею лісівників, виготовляють колекції насіння лісових культур. На території школи висадили 10 дерев туї колоновидної, 30 - сосни звичайної.

У рамках виконання екологічної ініціативи Президента «Зелена країна», члени учнівського лісництва «Діброва» Вовковийвського ліцею Демидівської селищної ради Дубенського району (керівник ЧАНДИК Людмила) на території села висадили саджанці: дуба звичайного та червоного, ялини звичайної, ясена.

Навчальною базою для членів учнівського лісництва «Сосновий бір» Клесівської загальноосвітньої школи I-II ступенів Клесівської селищної ради Сарненського району (керівник ВОЙТКО Тетяна) є шкілька, де вирощують саджанці ялівцю, сосни звичайної, самшиту, та теплиця, в якій з насіння вирощують модрина європейську (*Larix decidua Mill.*), ялину європейську (*Picea abies (L.) Karst.*) та дугласію зелену (*Pseudotsuga taxifolia Britt.*), що дає можливість, зберегти цінний генетичний фонд.

Учнівське лісництво «Волонтери Полісся» Висоцької загальноосвітньої школи I-III ступенів Висоцької сільської ради Сарненського району (керівник ГАНЬКО Наталія) заклали посівне відділення площею 0,01 га та шкільку із декоративних порід для озеленення.

Заслугове на увагу робота учнівського лісництва «Паросток» Рокитнівського ліцею № 2 Рокитнівської селищної ради Сарненського району (керівник ЛІХАЧОВА Ірина). Під час весняної лісокультурної кампанії вихованці висадили 120 саджанців деревних порід, а саме дуба звичайного, горіха чорного, груші звичайної, модрини європейської.

Проводили роботи з живцювання дерево-чагарникових порід в тепличному відділенні.

У рамках акції «Майбутнє лісу - в твоїх руках» за участю громадськості та учнівського лісництва «Костянтинівське» Костянтинівської гімназії Сарненської міської ради Сарненського району (керівник КОРЕЧКО Лідія), висаджено такі породи дерев як дуб черешчатий та модрина європейська. Ця акція стала гарною традицією весняного спілкування юних лісівників з громадськістю.

Всеукраїнський конкурс «День зустрічі птахів» популярний серед школярів та юнатів Рівненщини, які активно долучаються до його проведення.

Вони виготовили різноманітні оригінальні та креативні шпаківні, дуплянки, штучні гнізда та розвісили їх у шкільних садах, місцевих парках та скверах.

Розвитку дендрологічного напрямку роботи в закладах загальної середньої та позашкільної освіти області у великій мірі сприяє Всеукраїнська акція «Зелений паросток майбутнього», операція «Лісам, паркам, скверам - бути чистими».

Щорічно у всіх учнівських лісництвах проводиться конкурс «Первоцвіти просять захисту», акції - посадки дерев, озеленення шкільних територій, в школах серед учнів 1-4 класів проходить конкурс малюнків, а для учнів 5-8 класів - творів на тему «Людина і ліс».

Виконуючи таку важливу природоохоронну та дослідницьку роботу в галузі лісового господарства, спілкуючись з природою, відчуваючи і себе частиною природи, в учнівській молоді зароджується почуття причетності і відповідальності за екологічний стан лісової флори і фауни і виникає бажання оволодіти фахом лісознавця, щоб зробити і свій внесок у розбудову України.

Весна для працівників лісового господарства – відповідальний і насичений період. Адже, окрім охорони лісу, проведення повсякденних лісгосподарських заходів, активізується дуже важливий напрямок діяльності – висаджування лісових культур. Дати нове життя лісові, створити нові насадження – основне споконвічне завдання працівника цієї галузі.

Тернопільські лісівники працюють в умовах воєнного стану та своєю працею підтримують економіку нашої країни.

Вихованці учнівських лісництв *Тернопільщини* не стоять осторонь, а вносять свою посильну допомогу в збільшенні лісових насаджень.

Так, члени учнівського лісництва ОЗ «Збаразька ЗОШ І-ІІІ ст.№1» Збаразької міської ради Тернопільського району (керівник Павлик Леся Володимирівна) взяли участь у Всеукраїнській акції «Створюємо ліси разом», яка проходить на виконання Програми президента України «Зелена країна». У кварталі 77, виділ 8, на площі 0.16 га протягом жовтня 2021 – квітня 2022 року посадили плантацію ялинок в кількості 720 штук, а на території своєї школи юні лісівники разом з працівниками Збаразького лісництва висадили 80 дерев і кущів.

Вихованці Конюхівського учнівського лісництва (керівник Проців Наталія Ярославівна) є активними учасниками акції «Майбутнє лісу у твоїх руках». Вони допомогли висадити 4000 дубів звичайних методом «Шпигування жолудя» на площі 2.4 га в урочищі «Дубина» та сіянців сосни звичайної біля хутора Сеньківа (1400 дерев) у Бережанському лісомисливському господарстві «Конюхівське лісництво».

6 квітня 2022 року у Стіжоцькому лісництві ДП «Кременецьке лісове господарство» лісничий Василь Волинський разом з вихованцями учнівського лісництва та працівниками апарату контори лісгоспу провели посадку лісових культур сосни звичайної на площі 0,6 га у кварталі 4, виділ 12, ділянка 3 на зрубках 2022 року.

Відповідно до розпорядження Тернопільської обласної військової адміністрації від 04.04.2022 р № 175/01/02-01 проведено всеукраїнську акцію «За чисте довкілля». Мета заходу – поліпшення стану навколишнього природного середовища, догляд та збереження зелених насаджень, прибирання територій від сміття, очищення русел річок, покращення естетичного вигляду та санітарних умов прибудинкових територій і об'єктів масового перебування та відпочинку населення.

Члени Сосулівського учнівського лісництва Чортківського району разом із своїм наставником Погріщук Оксаною Карлівною долучилися до цього заходу – прибрали територію школи та шкільного саду, де висадили молоді плодіві дерева.

Юні лісівники Калагарівської гімназії Гримайлівської селищної ради Чортківського району (керівник учнівського лісництва, керівник гуртка «Юні лісівники» Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Цимбаліста Анастасія Омелянівна), які працюють на базі заповідника «Медобори» провели:

- інформаційну бесіду про поширення та важливість збереження першоцвітів на території Тернопільської області;
- виставку малюнків «Збережи першоцвіти свого краю»;
- віртуальну екскурсію річкою Збруч;
- конкурс малюнків «Птахи-символи України»;
- бесіду «Година Землі», розглянули важливість збереження природних ресурсів. У 2022 році в Україні Година Землі присвячена старовіковим лісам;
- взяли участь у природоохоронній акції «Збережи першоцвіти» (віртуальна екскурсія лісом, збір фотоматеріалів для подальшої роботи гуртківців, виготовлення та презентація роботи у вигляді відеороликів).

Нам небайдужий стан довкілля! Адже тільки від нас залежить, в якому природному середовищі ми проведемо наше завтра.

Ми впевнені, що посаджені дерева, через десяток років перетворяться у молодий ліс, який буде приносити користь мирній нашій Україні.

Разом – ми сильні!

Станом на 01.03.2022 в закладах загальної середньої, позашкільної освіти **Сумської** області працює 14 учнівських лісництв, до роботи в яких

залучено 522 учнів. За ними закріплено 600 га лісових і лісопаркових насаджень, як географічно розташовані у межах Білопільської, Лебединської, Конотопської, Роменської, Сумської, Свеської, Тростянецької об'єднаних територіальних громад.

З початком активних бойових дій в області робота учнівських лісництв здійснювалася у дистанційному форматі. Проводилися теоретичні та практичні заняття за навчальними програмами лісівничого профілю; природоохоронні конкурси, фоточеленджі, акції у соціальних мережах: «Збережи первоцвіти», «Добра справа для тварин», «В об'єктиві натураліста», «Година Землі» тощо.

Вихованці учнівських лісництв активно долучаються до участі у патріотичних благодійних заходах, волонтерських ініціатив «Я наближаю Перемогу», «Обереги для воїнів ЗСУ», «Добрий вчинок».

До весняної лісокультурної кампанії Всеукраїнської акції Держлісагенства «Створюємо ліси разом» (у рамках програми Президента «Зелена країна») долучалися педагоги закладів позашкільної освіти. На Сумщині площа висадженого лісу складає 763,2 га, з яких 743,1 – це лісовідновлення, 20,1 га - ліси, які створені на нових землях.

Закріплена за учнівськими лісництвами матеріально-технічна база збережена, але зазнали руйнувань кабінет учнівського лісництва закладу загальної середньої освіти I-III ступенів № 2 Тростянецької міської ради у ДП «Тростянецьке лісове господарство» та приміщення Краснотростянецької лісової науково-дослідної станції, на базі якої здійснювалося наукове керівництво дослідницької роботи вихованців лісництва.

З урахуванням безпекових вимог щодо забезпечення життєдіяльності юні лісівники разом з працівниками базових лісгоспів планують здійснювати вивчення та охорону природних об'єктів, проведення фенологічних та метеорологічних спостережень, дослідницької та практичної діяльності у шкільках, розсадниках базових лісогосподарських підприємств; робота на закріплених ділянках лісу тимчасово призупинена.

Учніське лісництво «Дубок» комунального закладу позашкільної освіти «Голопристанський міський Центр дитячої та юнацької творчості» Голопристанської міської ради *Херсонської* області створено 16 вересня 2016 року на базі державного підприємства «Голопристанське лісомисливське господарство». Куратором призначено лісничичого Голопристанського лісництва Миколу КОВАЛЕНКА. Юним лісівникам в приміщенні контори ЛМГ виділений кабінет для занять.

Більше п'яти років юні лісівники беруть активну участь у житті лісогосподарського підприємства: допомагають у проведенні лісокультурних, лісозахисних, біотехнічних заходів і здобувають перемоги на міському, обласному та Всеукраїнському рівнях.

Найбільше задоволення вихованці отримують від насадження лісових культур у весняний період, беручи участь в акціях Державного агентства

лісових ресурсів України «Майбутнє лісу в твоїх руках», «Створюємо ліси разом» та День довкілля.

Насадження лісових культур на Нижньодніпровських пісках зазвичай починається в так звані «лютневі вікна» за сприятливих погодних умов. Кардашинське лісництво, маючи власний садивний матеріал дворічні сіянці сосни кримської, розпочало весняну лісокультурну кампанію 18 лютого. Наші шефи Голопристанське лісництво мало вийти на підготовлені площі 25 лютого. Нажаль 24 лютого розпочалася війна та на території України був ведений воєнний стан тому роботу щодо відновлення лісів було припинено. Із запланованих 250 га до початку воєнних дій було посаджено лише 20 га лісу.

На даний час заняття учнівського лісництва проводяться за формами дистанційного навчання.

10 квітня, не зважаючи на воєнний стан, вихованці учнівського лісництва «Дубок», які проживають неподалік лісомисливського господарства разом з батьками вирішили посадити дерева та кущі в зеленому насадженні вздовж траси Гола Пристань – Скадовськ. В цьому насадженні, яке відділяє трасу та житлові будинки працівників лісгоспу, багато старих та хворих дерев. Тому посаджені на прогалинах клени, шовковиці, зізіфуси та кущики калини змінять зовнішній вигляд місцевості.

16 квітня на День довкілля вихованці учнівського лісництва «Дубок» прибирали спортивний майданчик, який розташований по вулиці М.С. Яковенка (вулиця названа на честь перший директор Голопристанського лісгоспу, заслужений лісівник України). Цей майданчик був побудований лісівниками в кінці 80-х років минулого століття.

Діяльність учнівських лісництв *Хмельницької* області здійснюється за такими напрямками: охорона лісу; відновлення лісових ресурсів; раціональне використання лісу; дослідницько-експериментальна робота, проведення фенологічних спостережень.

В області працюють 44 учнівських лісництв в яких працюють 1055 вихованців. Мережа учнівських лісництв Хмельницької області додається (Таблиця).

З метою організації освітнього процесу в усіх учнівських лісництвах запроваджено навчальні програми з основ лісового господарства з грифом МОНУ, створено й обладнано кабінети та куточки охорони природи та лісової справи для проведення теоретичних та практичних занять. Зміцнення матеріально-технічної бази діяльності учнівських лісництв сприяють управління лісового господарства, лісгоспи.

Робота учнівських лісництв Хмельниччини в період воєнного стану на 01.04 2022. Основними видами діяльності учнівських об'єднань юних лісівників є:

- збір насіння та плодів деревних порід та кущів (акація, дуб, ясьень, липа, глід, калина, шипшина та ін.);

- допомога лісгоспам свого регіону в посадці дерев, висіванні насіння рослин, догляду за деревами (агротехнічні заходи, обрізка дерев, боротьба з шкідниками та хворобами);

- пропаганда охорони лісових запасів та біорізноманіття;

- накопичення професійних знань з дендрології, сучасних технологій вирощування лісових культур, використання екологічно обґрунтованих технологій для подальшого професійного самовизначення (навчання в середніх та вищих навчальних закладах за спеціалізацією «Лісова справа»);

- проведення трудових акцій (посадка дерев, розвішування годівниць для птахів, підгодівля птахів лісонасаджень, сезонні роботи по прибиранню територій та ін.).

Члени учнівських творчих об'єднань лісівників-дендрологів зосереджують свою практичну роботу на вирішенні проблеми озеленення територій.

Для успішної організації навчально-виховної та практичної роботи з членами учнівських лісництв позашкільними закладами використовуються дендропарки.

В багатьох загальноосвітніх навчальних закладах області також функціонують сучасні шкільні дендрарії. Під час розробки видового складу шкільного дендрарію особливу увагу було приділено деревам, кущам, які вивчаються у курсі біології та географії, їх видовій різноманітності, а також методам розмноження.

Навчально-виховний процес дендрологічного напрямку реалізується через он-лайн заняття гуртків та практичних робіт. Теоретичні заняття в об'єднаннях даного профілю проводяться, в основному, керівниками гуртків, вчителями біології, трудового навчання. До проведення практичних занять залучаються спеціалісти лісового господарства, а також використовується досвід учнів, набутий на уроках математики, інформатики, суспільствознавства.

Навчальні заклади тісно співпрацюють з місцевими держлісгоспами, уклавши угоди про співпрацю.

Дендрологічний напрям є одним з пріоритетних у роботі позашкільних навчальних закладів. При позашкільних закладах функціонують профільні гуртки «Лісівники-дендрологи» та «Лісівники». В процесі навчання в учнівських об'єднаннях учні не лише набувають теоретичних знань та практичних навичок, а й здійснюють дослідницьку роботу.

Зразкове учнівське лісництво «Пліщинське» працює згідно плану підготовки до проведення на Хмельниччині у 2022 році Всеукраїнського зльоту учнівських лісництв:

- проводяться он-лайн заняття,

- поповнено клас учнівського лісництва спеціальною літературою, роздавальним і дидактичним матеріалом (*фотоальбоми, теми наукових робіт, сценарії проведення всеукраїнських та обласних заходів*),

- здійснено ремонт класу учнівського лісництва,

- замінено меблі (*повністю*),
- проведено формування крон деревних і кущових видів рослин (*обрізка*),
- замовлено стенди та аншлаги на лісівничу тематику,
- проведено моніторинг розарію з метою його доповнення,
- виконуються роботи по розширенню території дендропарку (*планування та розбивка доріжок, визначення рослин для їх формування, зносяться старі дерева тощо*),
- продовжуються наукові дослідження по вивченню фізико-механічних властивостей деревини клена-явора.

Черкаський обласний Центр роботи з обдарованими дітьми спільно з Черкаським обласним управлінням лісового та мисливського господарства з метою широкого залучення учнівської молоді до науково-дослідної діяльності, сприяння виховання свідомого ставлення до охорони природи, використання та відтворення лісових ресурсів, розгортання дослідно-експериментальної роботи в галузі лісового господарства, підтримки і поліпшення трудового виховання та вибору майбутньої професії працюють в напрямку розширення мережі учнівських лісництв.

На початок 2022 року на території Черкаської області працює 13 шкільних лісництв, роботою яких охоплено більше 200 дітей.

Кожного року в березні КЗ «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» проводиться обласний етап Всеукраїнського конкурсу шкільних лісництв, в якому завжди беруть участь всі функціонуючі шкільні лісництва.

Учні шкільних лісництв завжди є активними учасниками обласних, всеукраїнських конкурсів, акцій. Тісна співпраця з лісовими господарствами області забезпечує учнівську молодь формою для кожного учасника шкільного лісництва, посадковим матеріалом та зеленими класами для школи.

Виготовляють школярі шпаківні, синичники та совушники, які розміщують у місцевих лісових масивах, у яких заселяються птахи. Щорічно юні лісівники долучаються до збору лісового насіння, яке збирають, аби виростити посадковий матеріал та навесні наступного року заліснити заплановані ділянки.

У рамках Тижня лісу лісівники області проводять ряд просвітницьких заходів для підростаючого покоління, з метою привернення уваги до лісового господарства та діяльності лісівників. Проводять відкриті заняття на свіжому повітрі, екскурсії по екологічних стежках, які створені у багатьох лісових господарствах. Вихованці шкільних лісництв щороку долучаються до різноманітних лісівничих акцій, вчать ся берегти та примножувати ліси рідного краю, тож в майбутньому стануть гідною заміною нинішньому поколінню працівників лісового господарства.

В Україні вже майже 2 місяці триває війна. Проте лісівники, представники однієї з найбільш мирних професій, попри все виконують своє

головне завдання – висадку лісів. І щиро сподіваються, що всі лісокультурні цьогорічні плани вдасться втілити в життя. Активними помічниками є вихованці шкільних лісництв. Дітей навчають як правильно заготовляти насіння, вирощувати сіянці, як висаджувати і доглядати ліс.

Першими до роботи стали працівники Золотоніського лісгоспу, де переважають піщані ґрунти. Цьогоріч тут планують провести лісовідновлення на площі 42 гектари, 26 з яких засадять сіянцями деревних та чагарникових порід. Звичайно, зараз висаджують ліс там, де це безпечно. А після Перемоги молоді деревця зростатимуть по всій Україні!

Попри воєнний стан в державі, лісівники Черкащини роблять усе необхідне, щоб лісокультурні завдання в рамках програми Президента #Зелена країна вдалося втілити в життя. На сьогодні наші лісівники вже висадили майже 400 гектарів культур по всій області, а це – понад 2,5 млн сіянців. Погода якнайкраще сприяє. Лісівники вже створили понад 120 гектарів лісових культур. Крім того, здійснено доповнення минулорічних лісових культур на площі 143 га. Тільки за березень 2022 року висаджено біля 800 тисяч сіянців деревних порід.

Цьогоріч у держлісгоспах Черкащини заплановано відтворення лісів на площі понад 820 гектарів, з них 695 га – лісовідновлення, 26,5 га – лісорозведення, 98,8 га – сприяння природному поновленню.

Для цьогорічної лісокультурної кампанії у лісових розсадниках було висіяно понад 20 деревних та чагарникових порід - вирощено 8,8 млн шт. сіянців. Найбільше - сіянців сосни звичайної (5 млн), дуба звичайного (2,5 млн), горіха чорного та грецького (305 тис.). Окрім того, лісівники Черкащини висаджуватимуть сіянці сосни кримської (53 тис.), робінії звичайної (46 тис.), модрина (37 тис.), липи (22 тис.), кленів (11 тис.), гледичії (9,5 тис.), ялини (6,7 тис.), черешні (5,6 тис.), груші (1,5 тис.), берези (1,31 тис.) та ін. Для посіву у лісові розсадники та на ділянки заготовлено 78 тонн лісового насіння. Для забезпечення максимальної приживлюваності сіянців у держлісгоспах використовують вологонакопичувачі, висаджують сіянці із закритою кореневою системою, використовують гербіциди при підготовці ґрунту, створюють лісові культури механізовано.

Новим лісам бути, і ворог цьому не завадить. Віримо, що вже скоро вони зростатимуть під мирним українським небом!Тримаємо стрій!🇺🇦

На початок 2021-2022 року в **Чернівецькій** області діяло 11 учнівських лісництв. На сьогодні, через агресію росії і воєнну мобілізацію керівників цих трудових об'єднань тимчасово призупинили активну діяльність 2 учнівських лісництв.

Але, не дивлячись на корективи, які внесла війна цієї весни, лісівники Буковини продовжують виконувати свої першочергові завдання. І серед основних їх завдань – примноження зелених насаджень краю. Вірними помічниками у цій важливій справі фахівцям лісових господарств є школярі, зокрема вихованці учнівських лісництв, які завжди охоче беруть участь в усіх практичних акціях.

11 квітня, в рамках Програми Президента України «Зелена країна» у Державному підприємстві «Сокирянське лісове господарство», як і по всій Україні, відбулася акція «Створюємо ліси разом». Традиційно до цієї акції долучилися вихованці Романковецького учнівського лісництва Сокирянської ТГ. В цей день юні лісівники разом з дорослими висадили 2147 сіянців дуба звичайного із закритою кореневою системою на площі 0,6 га. До цього учні висаджували дерева із відкритою кореневою системою. При їх допомозі було посаджено 9 га нових лісів. Висаджено 250 тис. дерев. За свою працю юні лісівники отримали подяки і подарунки від Державного підприємства «Сокирянське лісове господарство».

Активну участь у створенні нових лісових насаджень взяли участь вихованці Чудейського учнівського лісництва Чудейської ТГ. Юннати разом з лісниками Верхньопетрівецького лісництва Чернівецького держлісгоспу в урочищі «Косося» на площі 1,2 гектара висадили вирощені в Оршовецькому лісорозсаднику в касетах із закритою кореневою системою 6757 сіянців дуба звичайного та ялиці. Серед тих, хто садив дерева, було майже двадцять народних депутатів, депутати обласної ради, працівники Чернівецького обласного управління лісового та мисливського господарства, а також переселенці з Миколаївщини, Київщини, Чернігівщини. Про важливість посадки нових лісів навіть в теперішніх умовах учасникам акції наголосив голова Комітету Верховної ради з питань екологічної політики та природокористування Олег Бондаренко. По завершенні акції найактивніші учасники були нагороджені подяками та пам'ятними сувенірами, які вирізьбили з дерева народні умільці.

У Герцаївському лісництві Чернівецького держлісгоспу спільними зусиллями працівників обласного управління, лісгоспу, лісництва, громадськості та юних лісівників до Міжнародного дня лісу висаджено 4760 сіянців дуба звичайного на площі 1 га.

16 квітня вихованці Горошовецького УЛ Юрковецької ТГ посадили на території школи 15 туй та 5 гібіскусів, а також 200 модрин у розсаднику місцевого лісництва. Наразі посадки тривають.

Юні лісівники Полянського УЛ «Лісова казка» Клішковецької ТГ 13 квітня заклали алею липи серцелистої на території села та висадили гібіскуси у шкільному дендрарії. 14 квітня юннати висадили саджанці дуба звичайного на площі 0,5 га.

Висаджені цієї весни деревця стали свого роду символом того, що життя триває, і у всіх нас і наших дітей та онуків є майбутнє. Прекрасне і життєдайне...

Директор НЕНЦ

Володимир ВЕРБИЦЬКИЙ